

LA VEU

de Poble Lliure

[NÚM. 4 / SETEMBRE 2016]

Un acord d'esquerres per culminar la Ruptura

Construïm i proclamem la República Catalana

SUMARI

La partida del Miracle, una victòria popular [3]

Al País Valencià la corrupció és la punta de l'iceberg de l'espoli [4]

Per a què ha de servir la Unitat Popular? [6]

La paraula contrària: Franquisme [10]

Recuperació de la memòria democràtica [12]

Per un procés d'alliberament nacional feminista [16]

El llibre: "El franquisme que no marxa" de Lluç Salellas i Vilar [19]

EDITORIAL

UN ACORD D'ESQUERRES PER CULMINAR LA RUPTURA. Construïm i proclamem la República Catalana.

Més enllà de regustos agredolços o d'estats d'ànim inestables, del curs tancat aquest estiu en podem treure una sèrie de conclusions:

Els resultats del 27S van constatar l'existència al Principat d'una base social prou sòlida per avançar cap a la Ruptura i construir una República Catalana basada en la radicalitat democràtica i en la justícia social. Tant l'independentisme com els valors de l'esquerra han esdevingut

CONTINUA A LA PÀGINA SEGÜENT >

www.poblelliure.cat

@Poble_Lliure

/PerUnPobleLliure

info@poblelliure.cat

Seus Nacionals:

Carrer del Túria, 58 - 46008 València

Carrer Elisi, 20 - 08014 Barcelona

< VE DE LA PORTADA

pràcticament hegemònics en aquest tros de la nostra nació.

La gestió d'aquests resultats ha posat de manifest les mancances tant d'un sistema de partits com d'una classe política i d'una suposada radicalitat alternativa més avesats a la gestió o crítica de l'autonomisme que no pas preparats per encarar la confrontació amb un Estat hostil i la construcció d'una nova institucionalitat plenament sobirana i democràtica.

El pas del carrer a les institucions, de l'independentisme popular i la mobilització al camp de batalla de l'enemic, ha esdevingut un atzucac per a unes forces polítiques incapaces de definir i acordar, juntament amb les organitzacions de base, una estratègia realista de ruptura que contempli, entre d'altres coses, la inevitable confrontació amb l'Estat, la resposta als embats repressius i coercitius, el desplegament d'una legalitat i una administració alternatives i la recerca del màxim de suports a la República Catalana.

Tenint en compte, a més, que el projecte independentista tan sols té recorregut si és percebut com una via de millora de les condicions de vida de les classes populars, no pas com una eina al servei d'una oligarquia, ha estat especialment greu la incapacitat d'acordar, pressupostar i tirar endavant un més que necessari pla de xoc social que comenci a revertir els efectes devastadors de les polítiques de dretes perpetrades els darrers anys.

D'altra banda, les dues rondes de les eleccions espanyoles han deixat ben clara, un cop més, la irreformabilitat de l'Estat. A Espanya no hi haurà canvi sense ruptura amb el marc constitucional, ideològic i psicològic heretat del franquisme; i aquesta ruptura només és realitzable a través de l'accés a l'autodeterminació i la independència de les nacions ocupades. Ara com ara, i tot i els avenços en consciència social i nacional tant al País Valencià com a les Illes, l'únic lloc on es donen les condicions objectives per a la Ruptura és a Catalunya.

El nostre deure històric és, doncs, aprofitar aquestes condicions per fer un primer pas de gegant: la proclamació i construcció de la República Catalana. Es tracta d'un primer pas en la construcció d'una societat plenament independent, socialista i superadora de la dominació patriarcal en el marc dels Països Catalans.

Ara bé, si les condicions objectives ens són favorables, pel que fa a les subjectives hi ha un parell de greus inconvenients. D'una banda, l'excessiu pes de la dreta catalana en el procés independentista, superior a la realitat electoral, ha tingut efectes nocius pel que fa a la manca de voluntat i/o capacitat real de fer passos en ferm cap a la ruptura com quant a la manca d'identificació (per les polítiques anti-socials dels convergents) d'alguns sectors populars amb el procés independentista, erròniament percebut com una simple maniobra d'una fracció de la burgesia catalana per

mantenir-se en el poder.

La ideologia liberal-conservadora ha creat un fals imaginari segons el qual la independència pot ser assolida linealment i sense pràcticament confrontació amb l'Estat que ara tocarà desfer a corre-cuita, preparant i organitzant el nostre poble per a la inevitable lluita per la llibertat.

La ideologia liberal-conservadora ha creat un fals imaginari segons el qual la independència pot ser assolida linealment i sense pràcticament confrontació amb l'Estat que ara tocarà desfer, preparant i organitzant el nostre poble per a la inevitable lluita per la llibertat

D'altra banda, i complementàriament, els postulats neosolteristes (quan no pas directament lerrouxistes) d'alguns sectors de l'esquerra del nostre país s'han imposat en els aparells d'organitzacions com ICV, que ha centrifugat els sectors nacionalment autocentrats (cosa que fa cada vegada més evident la seva funció històrica reaccionària), i en el joc de trons protagonitzat per bona part dels postulants a dirigir l'espai dels comuns des dels principis rectorals del postmodernisme espanyolista.

Tot i això, en aquests mesos no ha deixat de créixer el nombre de persones i col·lectius provinents de la tradició històrica del PSUC i el PCC, d'EUiA i de les experiències locals articulades o participades pel món dels comuns que ha assumit la necessitat de la ruptura independentista i la construcció de la República Catalana com a via cap a la transformació social.

Acord de les esquerres

És en aquest context que Poble Lliure ha proposat l'Acord Patriòtic de les Esquerres per la República Catalana i a partir del qual establirà contactes i converses amb tots els sectors favorables a aprofundir en aquesta línia.

És necessari posar fi a les dilacions d'una dreta catalana. Cal desplegar des d'ara mateix un seguit de polítiques socials reparadores del patiment i les injustícies provocades per l'acció (entre altres, òbviament) dels governs convergents.

Cal implicar el conjunt dels sectors populars, des de barris, viles i ciutats, fins a sindicats, entitats culturals i centres educatius en la definició del nou marc constitucional de la República Catalana. Cal retornar a la mobilització com a eina fonamental de qualsevol procés de canvi social i d'alliberament col·lectiu.

Cal, en definitiva, desplegar una veritable estratègia de ruptura, sumant el màxim de sectors populars i encarant la confrontació amb l'Estat i l'oligarquia. I això tan sols serà possible si les esquerres compromeses amb la República Catalana, com a expressió política de la defensa dels interessos populars i colze a colze amb el poble organitzat,

prenem les regnes del procés i disputem la ja malmesa (si no desfeta) hegemonia d'una dreta desorientada estratègicament i que, hores d'ara, encara viu de tripijocs amb l'enemic al parlament espanyol.

Per això, des de Poble Lliure, i en la línia del que suposà l'experiència de treball en comú d'Esquerres per la Independència, emplacem totes les persones i col·lectius, des de la CUP fins a ERC, des de Comunistes.cat i altres sectors d'EUiA fins als col·lectius locals i representants electes del món dels comuns a treballar conjuntament per un objectiu compartit (una República Catalana independent radical-

ment democràtica i socialment justa) amb una estratègia compartida de ruptura basada en la unilateralitat i el protagonisme del poble organitzat.

No estem parlant de llistes ni d'eleccions, sinó de fer valer, ara i aquí, en les institucions i al carrer, en el món laboral i en les polítiques socials, en la defensa de la voluntat i els interessos populars davant l'Estat i l'oligarquia, l'existència d'una majoria social independentista i transformadora disposada a proclamar, el 2017, la República Catalana; i a omplir-la de contingut amb un procés constituent desplegat barri a barri i poble a poble.

foto: Lara Terol

La partida del Miracle, una victòria popular

Per una conjunció d'interessos electorals del PSOE d'Alboraia (1.000 entrades regalades a la gent jove del poble dies abans de les darreres eleccions) i econòmiques de l'empresa Marenstrum Music Festival, enguany s'havia decidit ubicar un festival de música electrònica per a més de 20.000 persones a la partida del Miracle, en plena Horta i amb la consegüent destrossa d'un patrimoni natural, en fràgil equilibri de supervivència i constantment posat en perill pels interessos especulatiu. Segons la mateixa empresa organitzadora, va ser l'Ajuntament d'Alboraia el que els oferí la partida del Miracle per a fer el seu festival, tot i que tots els partits d'oposició, 21 regidors/es, hi votaren en contra (Compromís, PP, Ciudadanos i EU), davant només els 7 del PSOE, que ostenta l'alcaldia, en un ple amb ampla i crítica participació popular.

També les quatre associacions de veïns i veïnes de la locali-

tat estaven en contra del festival, així com algunes AMPA, associacions culturals i entitats com Acció Ecologista-Agró, la COAG, Per l'Horta i la Unió de Llaureadors. Per la seva banda, la Generalitat tenia motius per a interessar-se pel tema molt activament, i especialment la Consellera de Territori gestionada pel PSPV-PSOE, una dada important que s'amaga de manera interessada, ja que demostra que les ocurrències de l'alcaldia Chavarría, no tenien suport ni del seu partit.

La confluència de l'oposició popular, les entitats ciutadanes, sindicals polítiques i de defensa del territori, han fet que, malgrat que una part de la desfeta ja estava consumada, el festival haja hagut de cercar un altre escenari on continuar el seu negoci amb l'excusa de la música. Es tracta d'un xicotet, però important èxit, de la lluita popular i la defensa del patrimoni natural al País Valencià.

Al País Valencià la punta de l'iceberg

Encarna Ganet i Antoni Infante

El País Valencià sembla un país de tòpics. Ja li va bé a l'Estat espanyol que hi estiguem entretinguts/des i també sembla que li va bé a la gent a qui li agrada operar sobre allò més visible del que passa, sense perdre massa temps ni a cercar les raons profundes que hi ha al darrere, ni a buscar-ne la superació. Emulant Marx, que acostumava a diferenciar els economistes que feien economia clàssica amb voluntat científica dels que feien economia vulgar a partir de treballar només els aspectes més visibles, podríem dir ara que hauríem d'integrar la denúncia de la corrupció (tan visible que s'ha convertit en un tòpic) en un esquema més ample que aborde el sistema de finançament que patim al País Valencià i que comença a emergir a la llum pública, i també tot el sistema de dominació i espoli (molt més amagat) i les conseqüències que afecten la majoria de la població.

representativa de la nova política valenciana, Mònica Oltra, s'ha caracteritzat per la seva capacitat d'interpel·lació sobre aquest tema. Tanmateix, després de més d'un any de nous governs a la Generalitat valenciana i als principals ajuntaments, fins ara sense corrupció, comencen a emergir dos temes de molt més profunditat i transcendència. El primer ja s'ha convertit, també correctament, en un camp de batalla contra el govern de l'Estat. El segon encara no. Parlem del sistema de finançament de la Generalitat i de l'espoli fiscal que patim.

Tot i que molta gent pensava que una vegada es tallara la corrupció, bona part dels problemes econòmics quedarien resolts, la realitat ha posat damunt el taula un fet conegut només en els cercles ben informats: el sistema de finançament autonòmic no arriba a cobrir la despesa destinada a sanitat i educació i, a més, sempre ha sigut menor en termes per càpita que

perquè totes les comunitats ja es feien càrrec de les principals competències autonòmiques. D'ençà eixa data, es pot constatar que el País Valencià ha rebut un finançament un 7% menor que la mitjana de les comunitats de règim comú, cosa que equival a una xifra anual d'entre 800 i 1000 milions d'euros. Val a dir que 800 milions d'€ és el cost aproximat de construir 200 instituts de secundària o dos hospitals de referència com La Fe de València. Les raons d'aquest despropòsit són fonamentalment polítiques. Les diferèn-

foto: PDaD

La denúncia de la corrupció ha segut utilitzada correctament contra el PP especialment des de les eleccions al Parlament del 2011. De fet, l'actual majoria del canvi és deutora en part d'aquesta denúncia, i la figura més re-

el d'altres comunitats de l'Estat, alhora que ha minvat des de l'inici de la crisi. Podem afirmar que el País Valencià és l'autonomia pitjor finançada pel sistema, almenys des del 2002, any a partir del qual es poden fer comparacions

¹ Cucarella, Vicent. El finançament valencià, de la submissió al canvi necessari. Alzira: Bromera, 2015

foto: PDaD

cies de finançament entre unes autonomies i altres de règim comú poden ser de més del 25%. Segons l'especialista en aquest tema i recentment nomenat síndic de comptes Vicent Cucarella¹, el menor finançament valencià s'explicaria per una menor valoració inicial dels serveis traspassats i l'assumpció primerenca de les competències, el manteniment de l'estatu quo en cada revisió del model, les limitacions a les millores, el creixement de la població i la manca de capacitat negociadora, entre d'altres.

És obvi que si el finançament des del

La corrupció és la font de l'espoli

principi no arriba ni per a cobrir les despeses de les dues conselleries amb més despesa com són sanitat i educació, el dèficit generat per a pagar la resta de les despeses ha anat directament a deute públic, cobert primerament a través de préstecs bancaris² i, des del 2012 i per imposició del govern espanyol, mitjançant l'anomenat FLA o Fons de Liquiditat Autònoma, cosa que ha generat un deute que ja supera els 41.000 M€, xifra que equival al 41% del PIB del País Valencià. Des de la Generalitat s'ha iniciat una línia discursiva de crítica i reivindicació d'un

foto: PDaD

un problema molt més profund per la quantia que representa i pel que suposa com a element de dominació política: l'espoli fiscal a què l'Estat espanyol sotmet de manera constant el País Valencià.

El sistema fiscal, com la resta de la política econòmica que patim, està pensat en clau estatal i al servei de la casta oligàrquica que el controla des dels seus inicis. L'Estat espanyol continua sent un cas flagrant de revolució democràtica inacabada. Les vegades que hi ha hagut possibilitat d'aprofundir si més no en un Estat de democràcia liberal semblant als estats del nostre entorn, han segut avortades. Els darrers exemples són el cop d'estat feixista del 1936 i la seva prolongació amb el règim del 78. Tot això ha possibilitat, entre d'altres qüestions, l'existència de grans diferències territorials en renda per càpita i d'autonomies amb un dèficit fiscal considerable de resultes d'uns criteris molt qüestionables.

La renda per càpita al País Valencià és més d'un 12% inferior a la mitjana estatal i, així i tot, aportem molt més del que rebem, tant pel tema del menor finançament autònom com, sobretot, per una menor inversió estatal

² Aquest és el cas típic de transvasament directe via interessos bancaris de rendes del treball al capital
³ <http://ordelsvalencians.com/>

al nostre territori. Aquest espoli via impostos està valorat en aproximadament un 6% del nostre PIB, és a dir, uns 6.000M d'euros³.

No es tracta d'un fenomen nou, sinó que es manté en el temps, i és la causa fonamental de la nostra pobresa creixent. Una pobresa col·lectiva que afecta no només els serveis i les prestacions de caràcter individual, sinó també les infraestructures bàsiques en les quals hauria de fonamentar-se qualsevol política econòmica autocentrada. Així, els salaris, les pensions, les prestacions per atur i altres cobertures de tipus social estan totes per sota de la mitjana estatal, però també les possibilitats d'implementar una política productiva que vaja més enllà de la turistificació del nostre país.

Una vegada abordat el tema de la corrupció i plantejat el tema del finançament autònom, és hora que les nostres institucions, seguint l'exemple de la societat, assumisquen la denúncia i eradicació de l'espoli que patim. Serà el moment de comprovar com a l'Estat espanyol no n'hi ha prou de reclamar honestetat, transparència i repartiment equitatiu i democràtic i necessitem la reivindicació i l'exercici de la sobirania del País Valencià.

millor finançament, fins al punt d'incloure en els pressupostos aprovats per al 2016 la xifra de 1.300M d'€ de despeses que no estaven garantits via ingressos i que esperaven aconseguir mitjançant la negociació amb el govern espanyol.

Aquesta proposta es presenta com un primer pas en el que segons fonts de la Generalitat ha de ser un principi de renegociació del sistema de finançament autònom. De moment poc més que una quimera, ja que les respostes del ministre espanyol han segut el menysteniment i el buit absolut. Però a poc a poc comença a emergir

Per a què ha de servir la Unitat Popular?

Albert Botran

Un petit recorregut històric i quatre hipòtesis polítiques a propòsit dels 30 anys de la CUP.

El proper mes de desembre la CUP farà 30 anys. Concretament, es compliran tres dècades de la fundació el 1986 de l'Assemblea Municipal de l'Esquerra Independentista (AMEI), una coordinadora de regidors i candidatures a redós del model que havien anat desenvolupant dos projectes que des de les primeres eleccions municipals de 1979 governaven les respectives viles: Unitat Municipal 9 de Sant Pere de Ribes (Garraf) i la Candidatura Unitària i Popular d'Arbúcies (Selva).

Què volia dir Unitat Popular?

En aquell 1986 Unitat Popular era un nom que remetia a tres experiències concretes. La primera, la ja esmentada d'Arbúcies, que portava aquest nom perquè la candidatura va agrupar tot l'espectre de les forces antifranquistes del municipi, donant continuïtat a l'agrupació local de l'Assemblea de Catalunya. Era, doncs, un nom encertat per a un projecte que agrupava diferents expressions, que en un primer moment van incloure fins i tot

el capitalisme intensificava la recerca de beneficis fora de la producció industrial i s'aguditzaven així els processos de privatització i desmantellament de l'estat del benestar; provocant l'emergència de noves lluites

militants de CDC i del PSC. L'Assemblea de Catalunya havia sigut una plataforma que contenia força elements del que avui entenem com a Unitat Popular: agrupava diferents forces polítiques i sindicals; aixoplugava organitzacions i lluites obreres i pageses, així com l'associacionisme veïnal i el món de la cultura i la intel·lectualitat;

i tenia un arrelament territorial fort.

Una altra referència era el Xile d'Allende, que entre 1970 i 1973 havia tingut un govern anomenat així. Finalment, i no per això menys important, el referent basc, ja que Herri Batasuna no volia dir altra cosa que Unitat Popular. Era el nom que havia triat l'esquerra abertzale el 1978 per a fer néixer una eina que aglutinava partits i organitzacions polítiques, col·lectius locals i personalitats, alhora que n'hi havia vinculada a tot un moviment que comptava amb organitzacions sindicals, feministes, ecologistes, culturals i antirepressives. Herri Batasuna era doncs un partit-moviment, una forma que permetia aquesta articulació de la Unitat Popular.

Podem dir que, a grans trets, Unitat Popular remetia a la necessitat de fer confluïr diferents organitzacions i diferents lluites. Això era especialment rellevant en un moment en el qual les transformacions del capitalisme estaven provocant transformacions en la classe treballadora i, conseqüentment, acabarien provocant transformacions en l'expressió política d'aquesta classe (i de totes les classes).

Com explica David Harvey, els anys 70 vam viure el trànsit del fordisme al capitalisme d'acumulació flexible. Això vol dir que als països europeus es va començar a passar d'un sistema que concentrava la classe obrera industrial en fàbriques i ciutats fabrils (fet que afavoria el múscul sindical i alhora la socialització en espais de classe), a un període de deslocalitzacions, expansió de les subcontractacions i dels autònoms i terciarització de l'economia. Aquest nou panorama de fragmentació de la classe obrera contrastava amb la força de les seves principals eines de lluita durant el segle XX, que l'havien portat

a aconseguir avançades cotes de drets i protecció social en el conegut com a estat del benestar: els grans partits i sindicats (socialistes, comunistes o anarcosindicalistes). Alhora, el capitalisme intensificava la recerca de beneficis fora de la producció industrial i s'aguditzaven així els processos de privatització i desmantellament de l'estat del benestar, provocant l'emergència de noves lluites. Finalment, aquells anys també van ser els de l'eclosió dels nous moviments socials, principalment el feminisme, l'ecologisme i l'antimilitarisme.

Convé fer un incís aquí sobre la realitat de l'Estat espanyol, els ritmes del qual eren notablement diferents dels principals països capitalistes europeus per causa del franquisme, que reprimia els partits i sindicats d'esquerres. Així, és impossible parlar d'estat del benestar fins ben entrada la dècada dels 80. Tanmateix, a l'estat espanyol la força del sindicalisme obrer va ser igualment decisiva, en aquest cas per a accelerar la crisi de la dictadura des de finals dels 60. La seva altíssima mobilització va portar a que la Llei de Relacions Laborals de 1976 fos una

foto: Arxivi MDT

fita tan avançada que d'ençà de llavors no s'ha superat, sinó al contrari. Tanmateix, i tot seguit, els canvis que va experimentar la classe obrera als països europeus també es viurien a l'Estat espanyol: el procés de desindustrialització es va viure a partir dels 80 i es va anomenar reconversió; en l'àmbit laboral es van frenar les conquestes amb els Pactes de la Moncloa (1977) i a partir dels 80 van començar les reformes laborals, on a cada bugada s'ha perdut un llençol; i les privatitzacions es van accelerar amb el primer govern del PP el 1996.

És en aquest context que una proposta que (re)agrupés lluites es feia del tot necessària, als Països Catalans i a la resta de territoris europeus que vivien el procés desindustrialitzador.

La Unitat Popular als Països Catalans

El que fins aquí hem descrit molt succintament és el marc general pel qual l'esquerra clàssica, la que havia estat pilar de l'estat del benestar, va deixar de ser el principal vehicle de les lluites populars. Durant els anys 80, l'independentisme va ser una expressió incipient d'aquests canvis. Un moviment nascut en la lluita contra el franquisme (tots els seus quadres s'havien forjat en aquell context) però que ja en el postfranquisme enllaçava amb la protesta, eminentment juvenil, contra el que havia estat el resultat de la Transició: una monarquia que havia deixat intactes molts elements de la dictadura, com per exemple els cossos

repressius. I una societat castigada per l'atur, les agressions al territori i l'especulació urbanística, en una estructura de dominació de la nació catalana que havia patit un intent de genocidi cultural durant el franquisme.

Aquesta protesta es va articular entorn d'un moviment principalment agitatiu que va créixer a redós de la propaganda armada de l'organització Terra Lliure (TL), així com la solidaritat que s'articulava amb els militants detinguts, torturats i empresonats a través dels Comitès de Solidaritat amb els Patriotes Catalans (CSPC). És així com el 1984 va néixer el Moviment de Defensa de la Terra (MDT) que va tractar d'agrupar tot aquest espectre independentista.

És en aquest context que es veu la necessitat de fer un pas endavant en la maduració del moviment, superant la fase agitativa. I des de l'MDT i persones afins s'impulsa la coordinació de regidors i batlles afins amb l'objectiu d'expandir la presència de l'esquerra independentista en els ajuntaments, arribant així a l'efemèride de 1986 amb la que obríem l'article. El municipalisme permetia fonamentalment un major arrelament i maduració del projecte polític, pel fet d'haver d'entrar en contacte amb nous actors socials fora de l'estricta cercle del moviment independentista: problemàtiques veïnals, laborals, ambientals que mereixien l'atenció i la resposta d'un projecte que es volia alternativa a l'estat espanyol monàrquic i els seus aliats, els partits autonomistes. Aquesta era la idea subjacent en documents de l'MDT com ara Per una Política Independentista de Combat (1987).

Tanmateix, aquesta primera iniciativa de desplegament de la línia d'Unitat Popular va quedar truncada per les dificultats del moviment independentista. L'MDT es va escindir el 1987 precisament per les discrepàncies al voltant d'aquesta línia d'Unitat Popular, unides al debat sobre el paper dels partits dins el moviment. El Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN) va decidir impulsar una línia diferent, el Front Patriòtic, en la qual es reservava un paper dirigent. Això es va produir amb un marc de fons en el qual la repressió impedia que el moviment

pogués tenir processos de debat en condicions, i s'arribaria a una situació de col·lapse amb l'Operació Garzón de 1992, que deixaria l'independentisme exhaust. El que va anar emergint paral·lelament, alimentant-se d'aquesta crisi, va ser una nova ERC que es definiria com a independentista però que no incorporava aquesta idea de la Unitat Popular.

moviment nascut en la lluita antifranquista que enllaçava amb la protesta contra el resultat de la Transició

Amb el temps va sorgir una nova formada de militància de l'esquerra independentista, en part deslligada de les experiències organitzatives dels 80. Aquesta generació va bastir les seves organitzacions (amb un pes important de projectes fonamentalment locals com serien els casals) si bé en el cas del municipalisme van haver-hi experiències que malgrat les adversitats van mantenir el fil roig de les Candidatures d'Unitat Popular: Manresa, Sabadell, Salt, Sant Pere de Ribes o Valls.

La Unitat Popular i el moviment per la independència

Des dels anys 90 que l'àmbit independentista ja no es pot identificar exclusivament amb el moviment de l'esquerra independentista. Això es va anar intensificant a mesura que entrava en crisi l'autonomisme, especialment a partir del procés de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, un procés que també es va seguir al País Valencià i les Illes però que es va cloure més ràpidament i sense obrir nous escenaris polítics. La demostració dels límits de l'Estat espanyol en aquella conjuntura, que va tenir com a punt culminant la sentència del Tribunal Constitucional del juny del 2010, va permetre anar eixamplant la base independentista. Si fins llavors s'havia sumat, durant un temps es va multiplicar. No oblidem que el marc de fons d'aquesta crisi de l'autonomisme era el moment inicial de la crisi capitalista en la qual encara estem immersos, i que provocava un seguit de qüestionaments polítics en les diferents classes

foto: Arxivi MDT

socials que veien afectades (si bé en diferent grau) les seves perspectives. La independència, durant els anys 80, havia tingut uns partidaris majoritàriament joves, de classe treballadora precària i ideològicament situats en l'esquerra radical. Als 90 es va mantenir el pes juvenil però es va diversificar l'espectre sociològic i ideològic. Però ja en els darrers anys veiem com omplen el moviment independentista diferents expressions de les classes populars, així com bona part de la petita i la mitjana burgesies.

Aquest canvi va començar, com hem dit, amb el debat sobre la reforma de l'Estatut. L'MDT publicava l'octubre del 2004 l'opuscle Ara és el moment de la Ruptura Democràtica per la Independència per tractar de donar resposta a aquell fenomen nou que començaria expressant-se en organitzacions com la Plataforma pel Dret a Decidir (PDD), que incidiria en l'evolució d'Òmnium Cultural cap a l'independentisme i que culminaria amb la formació de l'Assemblea Nacional Catalana (ANC) el 2012.

El que ha estat discutint la CUP des del 2012 ençà és, principalment, la relació amb aquest moviment independentista, juntament amb les contradiccions de la participació a les institucions. Dos debats que han esdevingut un a mesura que la CUP al Parlament de Catalunya s'ha situat en aliança amb

altres partits partidaris del dret a decidir i independentistes (2012-2015) i sobretot, quan ha esdevingut la necessària aliada de Junts pel Sí a partir de 2015.

Paradoxalment, o no, aquest eixamplament del moviment independentista, que fa que per primera vegada es pugui parlar d'un moviment popular amb capacitat real de canviar les relacions de poder almenys a Catalunya, és el que ha provocat més contradic-

sempre hem defensat la necessitat de combinar la construcció de la Unitat Popular amb la participació en un moviment de Ruptura Democràtica, fins i tot enfortint-se mútuament

cions a l'esquerra independentista. Per què?

Una Unitat Popular més forta que mai. Per a fer què?

Fins aquí l'article ha parlat d'història, i en aquest últim apartat trepitjarem el terreny de la hipòtesi política. La Unitat Popular té uns sòlids fonaments en les lluites socials, en el municipalisme i en les pràctiques alternatives. Com ja es plantejava el 1987 en el document que hem esmentat elaborat per l'MDT: "El projecte independentista és, doncs, un projecte alternatiu, oposat al model de societat (econòmic, social, polític, cultural) capitalista actual.

Tractant-se d'un procés de lluita llarg, el projecte polític independentista no es definirà actualment tant per un programa de govern

alternatiu futur sinó per unes realitats actuals alternatives, per unes formes de lluites i de vida alternatives que sigui capaç d'anar desplaçant.

Així, la línia estratègica fonamental que ha de seguir l'independentisme és una estratègia de resistència, una resistència que és alhora social, econòmica i política contra el sistema i contra l'Estat, i que és també cultural (contra la cultura burgesa i per una cultura nacional i popular)"³.

Avui aquestes pràctiques i aquests espais de resistència estarien més estesos que en aquella època. Una densa xarxa de casals i ateneus, un volum de militància més ampli i inserit en pràctiques alternatives (cooperativisme, mitjans de comunicació alternatius, associacionisme cultural) i amb majors connexions amb les lluites socials i sindicals, i un municipalisme amb més força que mai, que a més en molts casos ha aconseguit eixamplar-se a través de les aliances fins al punt de governar en coalició ciutats com Badalona, Sabadell, Cerdanyola o Ripollet, a més dels governs d'Unitat Popular de Berga, Capellades, Celrà, Soriguera, els Guaiquets o Navàs, per posar alguns exemples. Un múscul de la Unitat Popular que ha anat creixent, doncs, gràcies a la feina militant.

I és aquí on apareix el debat sobre si la participació d'aquest projecte en un

foto: CUP

moviment més ampli suposa posar en risc aquest capital social i polític. Un risc que en el cas més extrem seria el de “dissolució” o si més no d’interferència de les prioritats polítiques. Aquest múscul pot seguir creixent gradualment, pot continuar acumulant forces si el seu referent a nivell parlamentari sosté una aliança amb altres forces? O pel contrari, el procés independentista és el moment propici per a l’augment de la seva incidència? Des de Poble Lliure sempre hem defensat la necessitat de combinar la construcció de la Unitat Popular amb la participació en un moviment de Ruptura Democràtica, fins i tot enfortint-se mútuament. Per això han errat les crítiques que identificaven la nostra línia com a Front Patriòtic. Però estem parlant d’una simple compatibilitat, o bé d’un enfortiment mutu? I llavors, què passa quan sorgeix la contradicció entre els dos espais d’aliances?

És impossible oferir una resposta tancada. La resposta, com sempre, es troba en la pràctica política, que obre nous espais i crea noves fórmules que ara ni tan sols albirem.

Però sí que plantejgem quatre hipòtesis:

1. La Unitat Popular és un moviment i la CUP, una opció partidista encara que prengui la forma de partit-moviment. Jule Goikoetxea planteja una característica dels partits-moviment que bé es podria aplicar al nostre cas: “aglutina persones que normalment en comptes d’expressar les seves demandes com faria un partit polític, el que fan és posar aquestes demandes sobre de la taula per vies disruptives i extrainstitucionals”. D’aquesta manera en la nostra formació té molt de pes la militància combinada amb l’activisme en defensa dels drets socials (sanitat, educació), en el sindicalisme alternatiu, en el feminisme, l’ecologisme o el moviment LGBTI. Però la CUP no és tan sols l’expressió institucional d’aquests moviments, sinó que ha de tenir un projecte propi fruit de la seva anàlisi de la realitat i de les seves propostes tàctiques i estratègiques (per això l’hem anomenat

partidista, sense sentit pejoratiu). I aquest projecte incorpora històricament, i encara més en el moment actual, la necessitat d’accelerar la ruptura independentista, encara que el conjunt de les expressions dels moviments de l’entorn de la Unitat Popular no coincideixin al 100% en aquest enfocament.

2. El creixement de la Unitat

Cal una Unitat Popular àmplia si volem incidir en el procés de revolució política

Popular no ha estat un fenomen independent del creixement del moviment independentista. Els resultats de la CUP a nivell municipal i del Parlament de Catalunya, que reverteixen en l’enfortiment del moviment, **s’expliquen per la feina militant però també pel moment històric en el qual la independència se situa com a eina de canvi per a una majoria de la societat al Principat**. En alguns moments pot semblar que fan nosa els més de tres centenars de milers de vots de la CUP el 2015, ja que responen, òbviament, a un recolzament conjuntural de persones amb poca o nul·la participació del moviment de la Unitat Popular. Però estem obligats a consolidar aquesta base. Cal una Unitat Popular àmplia si volem incidir en el procés de revolució política que significarà la ruptura independentista.

3. La Unitat Popular, per si sola, no té la força d’engegar aquesta revolució política. Fent una anàlisi del pensament sobre la revolució en la tradició comunista, Daniel Bensaïd afirmava que “(...) una situació revolucionària és irreductible a l’enfrontament corporatiu entre dues classes. El seu repté és la resolució d’una crisi generalitzada de les relacions recíproques entre tots els components de la societat des d’una perspectiva relativa al futur de la nació en conjunt”. Així va ser el 1789 i el 1917, les revolucions per antonomàsia, però també en el seguit de processos revolucionaris que es van donar durant els segles XIX i XX. Avui els

horitzons que obre la ruptura independentista, en un moment de crisi del capitalisme, són el millor marc que té la Unitat Popular per plantejar la seva crítica d’arrel al sistema econòmic en el qual s’insereix l’Estat espanyol.

4. Per a fer aquesta ruptura cal assumir doncs les aliances amb el moviment independentista i les seves expressions institucionals. Vol dir això caure en el fangar interclassista? El resultat d’aquesta revolució independentista dependrà de la correlació de forces que es doni en el procés constituent i, per tant, de la tenacitat política que tinguem per crear aliances i traçar estratègies que eixamplin la Unitat Popular. Desembocarà l’actual lluita en una República Catalana que acceptarà els dictats de la troika i que, per tant, no serà diferent des de la perspectiva de les classes populars? Les forces que haurà desencadenat aquest procés de ruptura acceptaran aquest resultat? O bé obrirem un moment constituent en el qual la societat prengui en les seves mans la fiscalitat, els drets socials i el model econòmic? No ho podem respondre fent un article a dia d’avui. Perquè com va deixar escrit Gramsci: “En realitat es pot preveure científicament només la lluita, però no els moments concrets d’aquesta, que no poden sinó ser resultat de forces contrastants en continu moviment, no reductibles mai a quantitats fixes, perquè en elles la quantitat es converteix contínuament. Realment es preveu en la mesura en què s’actua, en què s’aplica un esforç voluntari i amb això es contribueix concretament a crear el resultat previst”.

Tractant de donar resposta al títol de l’article, **la Unitat Popular ha de servir-nos per a lluitar i avançar en defensa de les classes populars, Font: Plataforma per la Memòria del País Valencià** desatendre que el temps polític no és lineal sinó que viu moments, com el present, en els quals la crisi d’un sistema polític i econòmic ens permet fer avenços qualitatius si

Antoni Rico i Garcia

Llicenciat en Història Contemporània per l'UA i en Antropologia Social i Cultural a l'UB

La paraula

FRANQUISME

El franquisme que no marxa o una simple normalitat de classe.

Respecte al llibre *El franquisme que no marxa* de l'amic Lluc Salellas (Edicions Saldonar, 2015), el primer que cal deixar clar és la seua lectura obligatòria si volem posar noms i cognoms als poders fàctics de l'Estat espanyol. En aquest sentit, el treball d'en Lluc és d'agrair i valorar: pocs abans havien fet una feina tan completa i arriscada. Assenyalar amb el dit els culpables de les nostres misèries és periodisme, i del bo. En Lluc no ha vingut aquí, parafrasejant Orwell, a fer relacions públiques. De fet, les meues reflexions no pretenen analitzar el gruix central del llibre, l'apartat "Les famílies del franquisme: passat, present i futur?", sinó les pàgines anteriors.

Quan Joan Fuster va redactar el 1962 el seu clàssic *Nosaltres els valencians* advertia en el pròleg, molt hàbilment, que segurament no era la persona més adequada per a escriure aquell llibre. Ell no era sociòleg, ni historiador ni economista i, per tant, el que feia era més un acció d'aproximació al subjecte d'anàlisi que un intent de fixar càtedra. En Lluc, conscient que no és historiador, però que el component històric del seu treball és important i en determina part del resultat, també fa una advertència semblant al principi del llibre. És per això que no seré jo tampoc qui actuarà com a inquisidor historiogràfic amb la intenció de traure mèrit al treball. No és aquesta la intenció. Sí voldria, però, desenvolupar diverses puntualitzacions acompanyades d'idees per al debat.

La primera seria la que fa referència a la qualificació de "feixista" del règim franquista. El debat, però, no s'ha de traure de l'àmbit acadèmic perquè, si no, acabarem relativitzant una de les dictadures més sagnants del segle XX. Fa temps que es parla sobre el tema des de la historiografia i Salellas pren partit en el seu llibre en favor de la tesi que qualifica els gairebé quaranta anys de dictadura com a "règim feixista". Certament es fa difícil no fer-ho i, malgrat que coincidisc molt amb el plantejament de Martí Marín -don Salellas beu fonamentalment-, crec que el matís és

necessari. Més encara si tenim en compte que molts dels personatges que Salellas analitza no provenien precisament de la Falange ni del franquisme "més dur" sinó de famílies evidentment conservadores però que en molts casos miraven més pels seus negocis familiars que pel marc polític en què aquests s'havien de desenvolupar. En aquest sentit, el franquisme no fou un règim monolític i no era el mateix sistema polític el vigent el 1942, en què clarament ens trobem sota una dictadura d'inspiració feixista, que el 1962, quan accions repressives com la censura estaven més "relaxades" o l'economia poc tenia a veure amb l'autarquia promoguda com a tercera via entre el capitalisme i el socialisme.

El segon debat que voldria posar sobre la taula és el de la visió "romàntica" o mitificada sobre l'oposició al franquisme que l'esquerra transformadora ha desenvolupat com a relat del "fracàs" de la transició. En aquest sentit, s'ha tendit a una clara descontextualització tant de la capacitat política de les forces antifranquistes més rupturistes com de la mateixa acció dels grans partits opositors, especialment el PSUC o el PCE. Parlem d'aquells anys imaginant una esquerra forta amb capacitat de trencar amb i el règim. Una esquerra que, malgrat tenir aquestes capacitats, quan va arribar el moment va traïr el poble i va pactar amb el franquisme una mena de continuisme. Això, però, no va ser tan simple. Per començar, els sectors d'esquerra rupturistes, des de l'amalgama de sigles trotskistes fins al nou independentisme marxista, tenien una capacitat de mobilització molt limitada. Fonamentalment el seu radi d'influència i acció es reduïa a la universitat i a determinades empreses. Per tant, els sectors més conscients i contraris al règim partien d'una posició de força minoritària i minoritzada. Per la seua banda, partits com el PCE o el PSUC -autèntiques forces antifranquistes des dels anys cinquanta- ja en la dècada dels seixanta posaren sobre la taula allò que anomenaren la política de "reconciliació nacional" que, vist amb perspectiva i una mica d'anàlisi, no era una altra

Foto: L'Espurma (Badalona, maig 2016)

cosa que una sortida del règim franquista pactada cap a un model de democràcia occidental. Si això era així, on hi ha la "traïció dels líders"? Perquè més enllà de no estar-hi d'acord amb el resultat -com és lògic-, cal que fem una mica de reflexió introspectiva i sobretot contextualitzada del moment. Just després de la mort del dictador semblava que tot era possible i tot estava per fer. Després de les eleccions del 15 de juny de 1977 i els resultats obtinguts per tothom la cosa canvià. I molt. La Transició, com el mateix franquisme, no fou un període monolític sinó canviant i sobretot improvisat. Crec que hem de deixar de pensar-la com un procés dissenyat gairebé des del llit d'un moribund dictador -amb el famós "atado y bien atado"- i començar a fer-ho sent autocrítics amb les possibilitats reals de canvi que les forces rupturistes tenien més enllà de desitjos i afinitats polítiques particulars i presents. En aquest sentit, malgrat compartir la crítica que Salellas fa a determinats relats historiogràfics que "edulcoren" la Transició, també pense que tot relat és fruit d'un moment i una visió concreta i que de la lectura de tots en farem un de més "objectiu" i aproximat al que realment va passar.

CONTINUA A LA PÀGINA SEGUENT >

contrària: E I FEIXISME

José Miguel Cuesta i Gomez

Llicenciat en Història Moderna i Contemporània per l'UAB

Un debat historiogràfic més enllà de les ideologies.

ments estranys» ja fos per criteris ètnics o nacionals, ja fos per criteris polítics i ideològics. I en això el franquisme no va diferenciar-se gaire del feixisme italià o el nazisme alemany, llevat del cas més extrem de la política de «solució final» que tenia com a objectiu jueus i gitanos. La manca de miraments a l'hora d'executar i empresonar en gran nombre els que eren considerats «antiespanyols» en va ser un exemple. I si bé és cert que amb els anys la repressió es va «suavitzar» no ho és menys que això es va fer quan ja s'havia aconseguit paralitzar pel terror el conjunt de la societat i el franquisme, pel context internacional, necessitava presentar-se amb una imatge més «tova». Quan l'antifranquisme va començar a revifar a finals dels seixanta i durant els setanta, la duresa repressiva del règim va tornar a activar-se, com es va poder veure amb els successius estats d'excepció, detencions i fins i tot execucions.

Un altre tret fonamental del feixisme és la voluntat de l'Estat de controlar la societat civil, mitjançant la mateixa estructura administrativa i sobretot amb l'enquadrament de la població en organitzacions de masses disciplinades i mobilitzades, a més el control i sanció de qualsevol tipus de dissidència. Es tracta d'una característica molt important. Sovint s'ha argumentat que el franquisme era un règim en què les «famílies polítiques» o l'Església catòlica tenia molta importància i que el paper del partit únic -la Falange o el Movimiento- havia estat decoratiu en comparació amb els seus homòlegs italià i alemany. La realitat és que, malgrat els matisos existents, l'administració civil del franquisme era molt similar a la de la Itàlia feixista, en la qual es va inspirar fortament (l'anàlisi del franquisme a nivell local de Martí Marín n'és un bon exemple), i les organitzacions de masses del franquisme -inspirades també en el model italià- van tenir una vitalitat més important de la que sovint se'ls adjudica. I no només als anys quaranta, sinó també fins i tot als anys seixanta, en què van haver-hi intents molt seriosos de revitalitzar el sindicat vertical (d'afiliació obligatòria, no ho oblidem) i d'enquadrar sectors amplis de població en les anomenades Associ-

acions de Cabezas de Familia, d'Amas de Casa o fins i tot en associacions de veïns controlades pel règim. Tot i que van existir sectors dintre del franquisme provinents del món conservador més tradicional i catòlic, el cert és que van haver d'integrar-se en les estructures del Movimiento si volien prosperar dins els diferents aparells de l'Estat, ja que eren presents en tots els nivells de l'administració, una característica clarament feixista. Cert que l'Església va conservar gran poder i autonomia, però a la Itàlia feixista va succeir el mateix després dels acords de Leterà de 1929.

El paper dels mitjans de comunicació de masses va tenir també un paper clau. El seu ús i control és una característica eminentment feixista. A vegades s'ha argumentat que durant els anys seixanta el franquisme va relaxar la censura quan el que va fer es canviar de manera d'actuar. Fins l'any 1966 existia una censura prèvia per la qual havien de passar tots els mitjans, i el que va fer la famosa Llei Fraga de premsa i impremta no va ser eliminar-la, sinó establir una censura posterior, de resultes de la qual les publicacions podien ser multades i segregades quan ja havien estat impreses, fet que provocava la fallida de l'empresa editora. A més, la premsa local estava fortament controlada pel Movimiento i cal no oblidar el control estricte de la ràdio i dels mitjans audiovisuals, com ara el cinema i la televisió.

El feixisme es va caracteritzar pel fet de ser profundament masculista. El discurs franquista pel que fa al paper de la dona és calcat del de la Itàlia feixista i l'Alemanya nazi. Se la considerava un ésser inferior totalment subordinat a l'home, tot i que s'intentaven exaltar les «virtuts femenines» com a reines de la llar. I, llevat d'algunes reformes, aquest plantejament es va mantenir durant el franquisme fins al 1975.

Un altre punt fonamental és veure fins a quin punt va ser creïble el discurs feixista que es presentava com a suposada alternativa no només al comunisme, sinó al capitalisme liberal. Perquè malgrat les paraules grandiloqüents que poguessin fer alguns líders i jerarques, el que cal analitzar són els fets, raó per la qual cal situar el feixisme en

Va ser la dictadura franquista un règim feixista? A nivell polític el tema té molta importància, ja que la connotació d'un estat com «feixista» té una imatge més negativa que si no és qualificat així. Només cal pensar en com el revisionisme històric ha estat intentant edulcorar la imatge del franquisme els darrers anys en benefici de les dretes. El debat s'hauria de fer en termes acadèmics i centrar-se en les característiques pròpies del franquisme i el feixisme, tot i que seria ingenu creure que l'acadèmia està lliure d'influències polítiques.

Es podria definir el feixisme pel seu corpus ideològic, pel context en què va aparèixer i per la finalitat amb què ho va fer. Pel que fa a la ideologia, hi ha uns quants trets característics. Un és sens dubte l'existència d'un líder carismàtic indiscutible, per sobre de la llei i amb un poder que ja haurien volgut molts monarques absolutistes d'èpoques passades. Franco va tenir en aquest cas un poder similar al de Hitler i Mussolini, o fins i tot superior en el cas d'aquest darrer, que va haver de compartir-lo amb la monarquia. Però a diferència d'un dictador qualsevol, aquests líders es presentaven com el cap indiscutible d'una «comunitat nacional idíl·lica» definida amb uns criteris peculiars i restrictius, d'on eren foragitats els «ele-

CONTINUA A LA PÀGINA SEGÜENT >

< VE DE LA PÀGINA ANTERIOR

Finalment, el tercer debat té a veure amb la idea d'excepcionalitat que sobrevola gairebé totes les pàgines del llibre. El cas de les persones que saben adaptar-se d'una dictadura a una democràcia és una característica del canvi de règim espanyol o una norma a nivell mundial? La narració que fa Lluç sobre el procés sembla donar a entendre que més aviat seria un cas excepcional i posa com a exemple canvis semblants en d'altres països com Grècia o Portugal. Ara bé, de la mateixa manera que aquests països mediterranis són -crec que amb matisos- l'antítesi del model espanyol, també podríem parlar de mutacions com la de l'Alemanya nazi cap a la República Federal Alemanya o l'URSS cap a la Rússia capitalista on, clarament, determinats comandaments policíacs o alts càrrecs del règim d'un dia per un altre s'adaptaren al nou sistema polític i, sobretot, saberen adaptar els seus negocis. La continuïtat de nissagues en els canvis de règim és un fet sovint més comú que excepcional perquè és igual si parlem de transició espanyola o de perestroika, els qui comanden el vaixell mai estan disposats a abandonar-lo. Al cap i a la fi, mantenir el negoci és més important que perpetuar un règim. El franquisme no va marxar perquè la dictadura no va ser una altra cosa que l'estructura política que les elits i classes dirigents espanyoles, enteses com a bloc històric, adoptaren entre 1936 i 1975. Quan els temps demanaren una rehabilitació del marc polític, aquestes mateixes elits foren les encarregades de gestionar-lo per a, efectivament, no marxar.

< VE DE LA PÀGINA ANTERIOR

- la seva perspectiva històrica i context europeu. No va ser pas una voluntat de superar el capitalisme sinó de reforçar-lo davant una amenaça real o imaginària de revolució social, o simplement, de reformes que volguessin fer una distribució més equitativa de la renda en un context de crisi del capitalisme durant els anys 20 i 30 del segle XX. I per això les grans fortunes i sectors de la petita burgesia li van donar suport en la mesura que a uns els garantia la repressió de les classes treballadores i populars i un augment de la seva taxa de plusvàlua i als altres els ajudava a superar una amenaça real o no de pèrdua d'estatus social o proletarització. El franquisme va aplicar una política d'autarquia econòmica en un primer moment per passar posteriorment a una major liberalització davant un perill de fallida econòmica, però sense qüestionar en cap moment el capitalisme.
- Per tots aquests arguments, considero que el franquisme va ser un règim feixista en la seva totalitat, malgrat tenir peculiaritats pròpies i que després de 1945 s'esforçés per donar una altra imatge diferent per superar l'aïllament internacional -integrant-se al «bloc occidental anticomunista»- i la màcula d'haver arribat al poder gràcies a l'ajuda de la Itàlia feixista i l'Alemanya nazi. El franquisme va conservar la seva arrel feixista fins al final per molt que es volgués presentar com una «democràcia orgànica» davant l'opinió internacional.

font: Plataforma per la Memòria del País Valencià

Perquè els i les independentistes estem compromesos en la recuperació de la memòria democràtica

Francesc-Xavier Tolosana i Arriaga

Militant de Poble Lliure i Coordinador del Fòrum de Tarragona per la Memòria

Darrerament hem estat testimonis de com diferents ciutats i pobles han optat per retirar la medalla d'or concedida al dictador Francisco Franco o la retirada de la distinció d'alcalde

honorífic, atorgada el 1963 amb motiu dels 25 anys de dictadura (la pau dels cementiris).

També hem estat testimonis del fracàs de retirar bona part de la simbologia franquista que arreu dels Països Catalans podem continuar visualitzant. El cas del monument

franquista al llit del riu Ebre al seu pas per Tortosa o la monumental creu amb el Crist amb els braços estesos de Sant Carles de la Ràpita o els nombrosos monòlits a diferents poblacions, serien els exemples més significatius de com perdura el franquisme al nostre país.

Aquestes actuacions o les que no s'han fet estan justificades amb la interpretació de la Llei 52/2007, de 26 de desembre, per la qual es reconeixen i amplien drets i s'estableixen mesures a favor dels qui van patir persecució o violència durant la Guerra Civil i la Dictadura (BOE 310, de 27-12-2007).

La llei estableix les bases perquè els poders públics portin a terme polítiques públiques dirigides al coneixement de la nostra història i al foment de la memòria democràtica. En concret l'article 1, que parla de l'objecte de la llei, en el seu primer punt diu: "La present llei té com a objecte reconèixer i ampliar drets a favor dels qui van patir persecució o violència, per raons polítiques, ideològiques, o de creença religiosa, durant la Guerra Civil i la Dictadura, promoure la seua reparació moral i la recuperació de la seua memòria personal i familiar, i adoptar mesures complementàries destinades a suprimir elements de divisió entre els ciutadans, per tal de fomentar la cohesió i la solidaritat entre les diverses generacions d'espanyols entorn dels principis, els valors i les llibertats constitucionals".

Com podem observar de la lectura del text anterior, la llei no té en compte ni fa referència als valors democràtics que va implementar la Segona República espanyola i no ha anat més enllà de les indemnitzacions dineràries o el degoteig vergonyós de retirada de part dels elements franquistes de monuments que encara es mantenen.

A poc a poc i en la majoria dels casos de manera parcial s'estan fent actuacions que després

de dures negociacions serveixen per acontentar els neofranquistes i els demòcrates. Aquesta situació és en si mateixa escandalosa, ja que no es pot posar al mateix nivell els feixistes i els defensors de la democràcia.

Si és evident que els partits de dretes dels anys 30 havien estat en la seva majoria partidaris del feixisme italià i fins i tot el nazisme alemany i veien amb bons ulls les dictadures militars o monàrquiques que a Europa proliferaven, actualment no podem fer la mateixa lectura dels partits dretans que hi ha a Catalunya i per extensió als Països Catalans. Avui no és estrany que sectors d'aquests partits també estiguin treballant per la recuperació de la Memòria Democràtica. És a dir, al nostre país (Catalunya) parlar de la dignificació de les víctimes del franquisme, la retirada de la simbologia franquista i valorar positivament la democràcia de la Segona República ja no és exclusiu de llibertaris o marxistes, sinó que és en si mateix un acte democràtic.

La Llei de Memòria Històrica no va acontentar ningú, però la majoria de les associacions memorialístiques en treuen profit, ja sigui per satisfer egos personals o per acceptar actuacions que no solucionen res.

La memòria de l'independentisme

Les actuacions de l'independentisme combatiu han estat aïllades i sense un posicionament clar, i més aviat fent una lectura antifeixista de tot plegat, fet que ens ha portat a participar en actes junt amb organitzacions pro-unionistes i compartir l'espai públic de la nostra estelada amb la tricolor. Cal recordar que la Segona República no era confederal i en absolut contemplava una possible independència del nostre país.

L'independentisme combatiu a Tarragona ha hagut de fer un pas endavant per denunciar la repressió franquista i treballar en la difusió per tal de donar a conèixer la manca de valors polítics en les poques intervencions que s'han desenvolupat

Les persones independentistes, revolucionàries o no, hem d'entendre la recuperació de la Memòria Històrica com un acte de defensa de la Democràcia i per això hem de tenir molt clar quines són les etapes (context) que han determinat el nostre

passat recent.

- 14 d'abril de 1931: Apoderament de les classes populars del control dels ajuntaments i de l'Estat de manera pacífica, acció legitimada per la renúncia d'Alfons XIII com a cap de l'Estat i per la seva fugida del país. En aquest període hi va haver tres eleccions a les Corts espanyoles, la darrera el febrer de 1936.

- 17 de juliol de 1936: Intent de cop d'Estat per part dels militars (gairbé un 90%), amb la col·laboració activa dels partits de dreta (la CEDA, la Falange, els carlins, els requetés i a Catalunya una part d'UDC van engreixar la quinta columna) i l'Església. Aquest intent de cop va generar una confrontació anomenada Guerra Civil, batejada per l'estament eclesiàstic com a "Cruzada".

- 1 d'abril de 1939: Triomf dels militars insurgents amb el suport físic i material de l'Alemanya nazi, la Itàlia feixista i Portugal. Cal afegir-hi també altres aliats econòmics i el petroli de la Texaco, amb el consentiment del govern nord-americà. Aquest període en principi finalitza el 20 de novembre de 1975, però s'hauria d'allargar fins a la Constitució del 1978 (inici d'una mal anomenada Transició, que en realitat només va ser una Reforma). Cal recordar que el 1953 la dictadura va signar un concordat amb el Vaticà i que el 1979 es van ampliar encara més els privilegis de l'Església.

Des del punt de vista polític, podem parlar de feixisme a partir de la segona etapa, però si ho fem des d'una perspectiva acadèmica és molt discutible, ja que el Francisco Franco no provenia de la Falange ni dels requetés sinó de l'estament militar. Per això el correcte seria usar la terminologia dictadura franquista per designar la tercera etapa.

S'ha d'evitar en la mesura que sigui possible utilitzar el mot "víctimes", ja que és un mot que és massa general i genera confusions i tendeix a igualar les víctimes generades per la violència revolucionària amb les dels franquistes.

En canvi, cal parlar de repressió franquista directament, ja que des del mateix dia 17 de juliol de 1936 a Ceuta i Melilla, Cadis, Sevilla, Granada, Valladolid, Salamanca, Pamplona els franquistes van assassinar no només els pocs militars fidels a la República,

Font: Plataforma per la Memòria del País Valencià

sinó que van estendre la repressió a la població civil.

Cal parar esment que la repressió franquista generada als llocs on els feixistes es van imposar des d'un principi i on les columnes africanistes anaven conquerint poblacions, la repressió es va materialitzar sense judici. En canvi, a Catalunya aquesta repressió (afusellaments o presó) es va dur a terme per mitjà de consells de guerra sumaríssims (a l'Arxiu del Tribunal Militar Territorial Tercero, situat a Barcelona hi ha més de 100.000 expedients corresponents estrictament a Catalunya).

L'independentisme combatiu a Tarragona ha hagut de fer un pas endavant per denunciar la repressió franquista i treballar en la difusió per tal de donar a conèixer la manca de valors polítics en les poques intervencions que s'han desenvolupat. Els partits polítics he-

reus de la Guerra Civil i de la dictadura (PSOE-PSC, ICV) es van hipotecar amb els pactes de la Transició; ERC no anat més enllà de reivindicar la figura de Lluís Companys i de la re-instauració de la Generalitat; CiU, amb un bagatge molt important de quintacolumnistes, és a dir, de neofranquistes amagats sota el paraigües de demòcrates, ha frenat qualsevol intent de donar un contingut polític a l'aplicació de la llei de la Memòria Històrica.

Per tant, entenem que, com a independentistes, hem de fer-nos dig-

nes de la nostra història recent i, per tant, hem de continuar lluitant per la recuperació de la memòria de la democràcia republicana, la mal anomenada Guerra Civil i la repressió de la dictadura franquista que va imposar el silenci i la por a la democràcia, silenci que encara avui perdura ja de

no es pot pactar ni fer tractes amb el feixisme, perquè la democràcia sempre és millorable i les dictadures s'han de combatre i destruir. Per això els i les independentistes estem treballant i lluitant contra el feixisme i no acceptarem solucions en què la democràcia no sigui respectada

manera natural, en la mesura que els testimonis dels qui la van patir dia a dia van desapareixent i només podem consultar la documentació generada pels franquistes.

Ara bé, cal deixar clar que no es tracta de recuperar la memòria de la democràcia republicana per reivindicar una tercera república espanyola. Per això, en lloc de celebrar el 14 d'abril, hauríem de recordar les dates en què els franquistes-feixistes van anar ocupant

les viles i ciutats del nostre país.

I per descomptat, no es pot donar suport a actes de qualsevol tipus que tinguin a veure amb l'exjutge Baltasar Garzón (la participació del jutge en aquestes qüestions s'ha demostrat que ha estat interessada), una persona non grata per raons òbvies.

La nostra memòria ha de circumscriure's fonamentalment a la repressió franquista als Països Catalans, però hem de tenir en compte que al País Valencià i les Illes, la immensa majoria de les morts van ser sense judici, és a dir, la repressió hi tindria similituds amb la d'altres llocs de l'Estat. En aquest sentit, cal recuperar la unitat d'acció i tenir una perspectiva global de l'ocupació que patim en tots els àmbits de la nostra vida, raó per la qual s'han d'unificar les línies reivindicatives i de lluita amb la resta de territoris dels Països Catalans.

El Fòrum de Tarragona per la Memòria

A Tarragona estem treballant ja des de fa uns anys fent visites guiades als indrets de la repressió franquista i fem concentracions el 8 de març al convent de les Oblates, lloc que va servir de presó per a dones i on en van morir onzes provinents de la zona de Madrid. Hem col·laborat estretament amb l'Arxiu Municipal en els diferents actes que es fan al voltant del 15 de gener (data de l'entrada de les tropes franquistes-feixistes a Tarragona).

La legalització l'any passat l'associació Fòrum de Tarragona per la Memòria ens ha permès donar un nou impuls a tota aquesta tasca en tots els sentits, sobretot a nivell organitzatiu i de difusió. S'ha donat suport a una moció presentada per la CUP, ERC i ICV, en què diferents entitats i sindicats d'esquerres junt amb entitats de centredreta democràtiques demanaven que l'Ajuntament denunciés davant dels jutjats de la ciutat els crims del franquisme. La moció fou aprovada amb

quatre vots en contra de vint-i-set. El Fòrum ha posat a disposició dels serveis jurídics de l'Ajuntament els expedients dels consells de guerra de 72 residents afusellats per la dictadura franquista.

Així mateix estem treballant a partir d'un acord municipal promogut per la CUP en la senyalització dels indrets de la repressió franquista, amb panells explicatius del Memorial Democràtic. Amb la col·laboració del Centre de Recursos Pedagògics de la Generalitat, l'Arxiu Municipal, hem realitzat unes visites explicatives sobre la "Guerra Civil" i la repressió als alumnes de 4t d'ESO i Batxillerat. Dotze escoles i uns 400 alumnes han pogut posar-se al dia i complementar els seus estudis sobre el tema prenent un contacte directe amb els edificis que encara avui en dia existeixen i han estat protagonistes de la nostra història recent.

Volem transmetre la nostra experiència com a independentistes que ens sentim i estem involucrats en un passat que cal difondre. Volem també incitar-vos a actuar de manera contundent i planificada, ja que recordar no està exempt de la denúncia, cosa que també fem. L'Amnistia de 1977, la Constitució de 1978, el concordat de 1953 amb les ampliacions fetes el 1979 o la Llei de Memòria Històrica de 2007, són els elements que encara fan que no es pugui normalitzar i dignificar definitivament un passat en què les ferides comeses per la dictadura franquista encara estan obertes.

Mesures per recuperar la memòria democràtica

Hem de continuar treballant per normalitzar la nostra societat i lluitar des de la democràcia per desemascarar els neofranquistes que volen perdurar amb els vots de la por i la intolerància. En aquest sentit caldria emprendre les iniciatives següents:

- Els municipis han de retirar els símbols franquistes dels edificis de protecció oficial que siguin responsabilitat dels municipis.
- Els governs autonòmics i municipals han de senyalitzar els indrets de la repressió franquista a les diferents poblacions dels Països Catalans.
- Cal canviar els noms de carrers de personatges franquistes arreu dels Països Catalans.
- Cal insistir en la retirada del monument franquista del riu Ebre, sense caure en el parany de referèndums. No és pas una qüestió local, perquè la democràcia exigeix la seva retirada total i definitiva.
- Cal retirar la creu monumental i el crist existent a San Carles de la Ràpita, pel seu origen d'exaltació franquista.
- Cal retirar en els diferents municipis dels Països Catalans les medalles d'or, d'argent o de bronze o Fills adoptius i altres distincions concedides a persones o institucions durant la dictadura franquista.
- Cal fer desaparèixer dels cementiris municipals la simbologia existent (alguns cementiris són propietat eclesiàstica, com ara el de Tarragona, Tortosa i algun més

segurament).

- S'ha de donar suport al banc d'ADN tutelat per la Universitat de Barcelona.
- Cal que el Parlament promogui una nova llei de fosses i exhumacions.
- S'han d'evitar les actuacions d'entitats privades, ja que han de ser les administracions (local i l'avui autonòmica) les qui duguin a terme les iniciatives.
- Cal crear Fòrums per la Memòria arreu dels Països Catalans, ja que la majoria d'entitats que existeixen són possibilistes. I a mitjà termini caldria constituir una Federació de Fòrums dels Països Catalans.
- S'ha de transmetre la idea que els monuments de la dictadura franquista no es poden reinterpretar, ja que el feixisme i les dictadures no són exemple d'ensenyament. En tot cas s'han de museïtzar en un recinte tancat i en cap cas els monòlits franquistes s'han d'ubicar als cementiris.
- Cal treballar quan sigui oportú amb la Federació de Fòrums per la Memòria de l'Estat, ja que mantenen una línia de denúncia clara i contundent pel que fa a la recuperació de la memòria.

En resum, no es pot pactar ni fer tracts amb el feixisme, perquè la democràcia sempre és millorable i les dictadures s'han de combatre i destruir. Per això els independentistes estem treballant i lluitant contra el feixisme i no acceptarem solucions en què la democràcia no sigui respectada.

foto: Centre Memorial República de Tarragona

Per un procés d'alliberament nacional feminista

Núria Alcaraz Coca i l'Àrea Antipatriarcal de Poble Lliure

La necessitat del feminisme de classe

Fa uns mesos Poble Lliure vam participar a les Jornades Radicalment Feministes que es van celebrar a la Universitat Pompeu Fabra en commemoració dels 40 anys de feminisme organitzat a Catalunya, des de la celebració de les Jornades Catalanes de la Dona l'any 1976.

A la xerrada organitzada per Feministes per la Independència, Dones de l'ANC, Poble Lliure i el SEPC, "Benvingudes a la República Catalana Feminista", es va fer referència a la ponència "Dona i Nació" de les esmentades Jornades Catalanes de la Dona, un text molt actual:

Hem de donar a l'opressió nacional la nostra alternativa com a dones, conscients que el feminisme ha d'ésser una eina d'alliberament global que trenqui la cadena d'opressions interrelacionades i difícilment destriables damunt la qual s'assenta la nostra societat (...) és una revolució que somou tots els fonaments de la societat i que aposta per una profunda transformació social, econòmica i personal, que qüestiona de dalt a baix la societat masclista. A aquest feminisme, que és el que evidentment subscriuim, li correspon, en l'òrbita nacionalista, aquella visió que concep l'alliberament nacional en el mateix procés de canvi social.

Aquests últims anys s'ha escrit molt sobre com els processos d'alliberament nacional obren les portes del canvi social o sobre com ens ho hem de fer perquè la construcció de la República Catalana esdevingui un procés d'emancipació per a la classe treballadora del nostre país que contribueixi a sacsejar des del sud d'Europa els fonaments del capitalisme. Sovint, però, aquestes anàlisis estan mancades d'una perspectiva de gènere i deixen en segon terme tot allò que mai ha estat considerat política en majúscules: la cura de les persones, la criança, la sexualitat, l'amor, el temps compartit, les emocions..., qüestions que determinen la vida quotidiana de les persones i que són les que ens fan humanes més enllà de la producció mercantil i de tot allò que té una dimensió pública. En tant que qüestions fonamentals per a la reproducció de la vida humana, també ho són per al funcionament del sistema capitalista, sempre que es duiguin a terme en la privacitat de les llars i la família nuclear, hete-

rosexual i tradicional i des de la individualitat, amb què sèvita el perill de qüestionar col·lectivament les desigualtats de classe, gènere i ètnia que emanen d'aquesta esfera.

Hi ha una diferència salarial del 25% i un desequilibri dels usos del temps: les dones dediquen de mitjana el doble que els homes a les tasques domèstiques i de cura, en detriment del seu temps i de la seva salut

Com expliquen autores de referència com Silvia Federici, en el pas de les societats pre-industrials al capitalisme modern es va assegurar que tot quedés "lligat i ben lligat" aprofitant la condició d'inferioritat social que el patriarcat ja atorgava les dones per invisibilitzar la principal contradicció que fa insostenible el capitalisme: el conflicte entre el capital i la vida. El procés d'industrialització de la societat va comportar l'organització de les persones treballadores en famílies nuclears heterosexuales en què d'acord amb la divisió sexual del treball la dona assumia gratuïtament la totalitat de l'esfera de la reproducció de la vida per tal que no suposés un cost extra per a l'explotació de la força de treball dels treballadors (i les treballadores!) que el sistema capitalista no estava disposat a assumir. D'aquesta manera, es va dur a terme una separació que encara perdura ara: d'una banda, l'àmbit productiu, públic, basat en les relacions socials que emanen del mercat laboral i on s'inscriu el món de la política; de l'altra, l'àmbit reproductiu, privat, basat en les tasques domèstiques i de cura que es duen a terme principalment a la llar. Cada àmbit s'associa a un gènere i a un sistema de valors: la competitivitat, l'agressivitat i la racionalitat per al món mercantil i per als homes; l'empatia, els afectes i la sensibilitat per al món de la cura i de les dones.

La construcció de l'Estat del Benestar va acabar de polir els fonaments de l'aliança originària entre el capitalisme

i el patriarcat. Si bé no podem negar que la incorporació massiva de les dones al treball formal, a la universitat i a la vida política i social ha sigut un dels avenços més importants com a societat en les darreres dècades, aquests avenços es van produir únicament en l'esfera pública, visible, amb un biaix de classe flagrant, i ignorant l'esfera invisibilitzada. Així doncs, el triomf limitat del feminisme

liberal ha contribuït a emascarar el sistema capitalista-patriarcal d'una falsa igualtat desmobilitzadora i a perpetuar la separació entre l'àmbit públic i el privat, subordinant encara més els afectes, la cura i les relacions comunitàries entre les persones al món mercantil.

El fet de dur a terme una política androcèntrica que ignora l'esfera de la vida quotidiana i els rols de gènere associats a la divisió sexual del treball desemboca en dades preocupants davant les quals és difícil quedar-se de braços plegats. Fa uns mesos l'Observatori IQ presentava a la revista digital Crític un seguit de dades que ens demostren que la igualtat de gènere encara és una utopia llunyana al nostre país. Hi ha una diferència salarial del 25% i un desequilibri dels usos del temps: les dones dediquen de mitjana el doble que els homes a les tasques domèstiques i de cura, en detriment del seu temps i de la seva salut.

La gestió austericida de la crisi financera ha evidenciat les mancances d'aquesta falsa igualtat i ha aguditzat la feminització de la pobresa. D'una banda, les condicions laborals de la majoria de dones s'han vist agreujades amb la precarització de les jornades laborals i la dificultat per gaudir de les prestacions de conciliació. A més, l'educació i la sanitat públiques (àmbits on treballen majoritàriament les dones) han quedat molt tocades. D'altra banda, cal tenir en compte les condicions específiques de les dones migrades, que majoritàriament treballen en l'àmbit de la neteja i la cura amb unes condicions que freguen l'esclavitud.

Cal afegir-hi, però, que vivim una crisi de cures que no ha estat visibilitzada ni gestionada. La prioritització de l'esfera mercantil per sobre de l'esfera de la vida ha comportat que naturalitzem el fet de treballar 8 hores diàries sense temps per dur a terme les tasques domèstiques i de cura. En conseqüència, les famílies que s'ho podien permetre externalitzaven part d'aquest treball a professionals del sector. Actualment, l'envelliment de la població i la pèrdua de capacitat adquisitiva de la majoria de famílies fa insostenible aquest model amb dues possibles sortides: un qüestionament del sistema capitalista-patriarcal o un retorn a la llar de les dones. Per continuar perpetuant-se el sistema torna a necessitar més que mai del treball gratuït de les dones per gestionar una crisi de la qual no s'ha parlat. En definitiva, les dones continuen sent la mà d'obra de reserva del capita-

lisme patriarcal.

A tall de reflexió i tenint en compte que cada vegada són més les dones que alcen la veu, és casual que davant d'aquesta necessitat del sistema també hagi augmentat el nombre de dones assassinades i les denúncies per violència masclista?

Des de l'inici, s'ha d'incorporar la perspectiva de gènere d'una manera transversal i amb estratègia dual, per tal de trencar les inèrcies històriques de la nostra societat i que el procés constituent ho sigui també per a totes i tots

El feminisme d'aquí i ara i el procés d'emancipació nacional català

Així és com fa quaranta anys, en el manifest final de les Jornades Catalanes de la Dona l'any 1976, les dones feministes denunciaven la falta d'implicació de les organitzacions d'esquerres en les seves reivindicacions:

Les dones que participen a les primeres jornades catalanes de la dona, tant les que militen en partits polítics i organismes unitaris com les que no, denunciem la manca d'interès, per part d'aquestes organitzacions envers els problemes específics de la dona.

Als anys 70 va sorgir un dels debats més tensos del moviment feminista: després d'anys de militància en organitzacions d'esquerres moltes dones van veure la necessitat de prescindir-ne i organitzar-se autònomament si volien fer valdre les seves reivindicacions. Algunes dones, en canvi, continuarien apostant per la doble-militància en les organitzacions d'esquerres i en el moviment feminista.

Les organitzacions polítiques d'esquerres tenim el deure i la responsabilitat de fer justícia i reconèixer, especialment davant l'oportunitat de construir la República Catalana, el potencial del moviment feminista i de tot el seu bagatge teòric i pràctic que, com hem vist, és una eina imprescindible per fer tremolar els fonaments del sistema capitalista i construir una societat realment igualitària.

En primer lloc, és necessari revisar les nostres teories i entendre el feminisme no només com l'àrea de treball de les reivindicacions específiques de les dones, sinó com una ideologia amb un potencial revolucionari innegable. Diverses autores feministes i marxistes com Heidi Hartmann als

Per continuar perpetuant-se el sistema torna a necessitar més que mai del treball gratuït de les dones per gestionar una crisi de la qual no s'ha parlat. En definitiva, les dones continuen sent la mà d'obra de reserva del capitalisme patriarcal

Estats Units o Cinzia Arruza a Itàlia han parlat dels matrimonis i divorcis històrics entre feminisme i marxisme i la necessitat de consolidar una eina d'anàlisi conjunta que pugui fer front al sistema capitalista-patriarcal en què vivim. Perquè l'un sense l'altre, en aquesta part de la pel·lícula, deixen de tenir sentit. És responsabilitat de les organitzacions d'esquerres que el feminisme no retorni a plantejaments liberals que ja s'han demostrat limitats ni derivi en plantejaments merament simbòlics, sense aplicació pràctica ni solucions per a les dones treballadores.

En aquest sentit, hem de vetllar perquè les dones feministes formin part del procés constituent i de la construcció de la República Catalana tot fent realitat el punt 11 de les conclusions del procés constituent aprovat el passat 27 de juliol:

11. Des de l'inici, s'ha d'incorporar la perspectiva de gènere d'una manera transversal i amb estratègia dual, per tal de trencar les inèrcies històriques de la nostra societat i que el procés constituent ho sigui també per a totes i tots.

Un procés constituent en clau feminista és una oportunitat històrica per plantejar aquests debats en el si d'una societat malalta on regnen els valors de l'individualisme, la competitivitat i les relacions mercantils. Una oportunitat històrica per capgirar els fonaments de la nostra societat i posar la vida i les relacions d'afecte i cura entre les persones al centre de la Política. Traduir aquests valors en els drets i deures d'una nova ciutadania que aculli totes les persones sense distincions de classe, gènere i ètnia i on la coresponsabilitat de les tasques domèstiques i de cura entre dones i homes sigui una realitat. Ens cal un estat laic l'objectiu primer del qual sigui la coeducació i l'educació sexual des de la diversitat a les escoles, l'eradicació de les violències masclistes i la garantia dels drets sexuals i reproductius.

En segon lloc, cal que fem nostra la màxima feminista "d'allò personal és polític". Les organitzacions polítiques d'esquerres tendim a reproduir les dinàmiques i els valors del sistema capitalista-patriarcal. Acostumem a premiar aquelles persones que poden dedicar-se exclusivament a la militància (amb el biaix de gènere i classe que això comporta) i comportar-se sempre amb una actitud segura, sense debilitats ni emocions pel mig. Aquestes maneres de fer intrínseques a la majoria de les organitzacions desmotiven,

especialment les dones, de participar activament en reunions o debats quan aquests es duen a terme amb agressivitat i amb voluntat d'imposar-se a l'altre, quan hauríem de fomentar la serenitat i la voluntat d'acord. A les organitzacions d'esquerres ens cal un procés d'autocrítica per identificar tots aquells tics patriarcal del nostre funcionament diari que allunyen moltes dones de la militància, especialment en els espais de direcció política. Com va dir la politòloga Tània Verge a la ponència de les Jornades Radicalment Feministes, no només ens cal garantir la presència de dones en la política per tal de feminitzar-la, sinó que ens cal "feministitzar" la política. És a dir, cal garantir que tingui una perspectiva feminista tant en les maneres de fer com en les reivindicacions. Si les organitzacions d'esquerres no som capaces d'incorporar l'anàlisi i les reivindicacions feministes en la nostra praxi militant no estarem en condicions de fer aportacions en clau revolucionària a la construcció del Socialisme.

Són molts els exemples que ens precedeixen a l'hora de lligar el procés d'alliberament nacional amb el procés d'emancipació de les dones, plantejant inevitablement un nou model de societat. Les dones palestines, kurdes i escoceses en són un exemple. També ho són totes aquelles lluitadores catalanes que van protagonitzar mobilitzacions com la Setmana Tràgica, que van participar en les vagues i mobilitzacions obreres com Isabel Vilà i Pujol o Teresa Claramunt, que van ser cabdals durant la Segona República com Aurora Picornell i Femenies, Rosa Estruch i Espinós o Federica Montseny, que van agafar els fusells durant la guerra civil i van plantar cara al franquisme conscients de la llarga nit que suposava per a les seves llibertats com a dones. Ara tenim l'oportunitat de recuperar les reivindicacions de les "tres voltes rebel" que van organitzar les Primeres Jornades Catalanes de la Dona ara fa 40 anys. No hi ha cap dubte que en un moment històric com el que estem vivint elles estarien a primera línia fent de la República Catalana una República Catalana Feminista per a totes les persones treballadores d'aquí i de més enllà. Perquè tenim l'oportunitat històrica de construir una República que giri entorn de la vida, la cura i els afectes i no del món gris i individualista dominat pels mercats. Construïm una República on valgui la pena viure. Ara i aquí, fem-ho possible.

fot: Laia Terol

EL FRANQUISME QUE NO MARXA

Lluç SALELLAS i VILAR

Edicions Saldonar, SCP

Fel·lu Ripoll

L'autor d'aquest llibre, Lluç Salellas i Vilar (1984), és periodista i politòleg. Ha treballat al setmanari *La Directa*, el diari digital *Tribuna.cat* i com a responsable de comunicació d'Omnium Cultural. Col·labora amb *Crític i Catalunya Plural*. És autor del documental *Guanyarem*, dedicat al seu pare, l'advocat Sebastià Salellas. És membre del Grup de Periodistes Ramon Barnils, i participa en el teixit social gironí des d'entitats com el Casal Independentista El Forn, l'Associació de Veïns de l'Eixample o l'Espai Antiracista. Des de fa un any i escaig, és regidor a l'Ajuntament de Girona i diputat provincial per la CUP. I, recentment, ha estat escollit com a membre del Secretariat Nacional de la CUP.

En el pròleg, David Bassa (president del Grup de Periodistes Ramon Barnils) ja ens avisa que, encara que no en vulguem ser conscients, "cada dia ens llevem enmig d'una atmosfera franquista". La tan magnífica transició espanyola no va permetre fer la ruptura democràtica amb el feixisme espanyol i, per tant, els fills dels titellaires franquistes continuen controlant els moviments de l'estat. Com s'entén, sinó, l'existència de la Fundació Nacional Francisco Franco i que, a més, sigui subvencionada amb fons públics?

El franquisme que no marxa és un llibre de denúncia, on "surten els noms i els cognoms dels prohoms i de les grans famílies franquistes que encara manegen els fils" de les estructures político-econòmiques de l'Estat

espanyol. Un cop mort el cabdill feixista, "es va iniciar una Transició que, tot i la transformació cap a una democràcia liberal, va començar i va acabar liderada per càrrecs de responsabilitat de la mateixa dictadura". I és d'aquest mal que plora la criatura: Emilio Silva, president de l'Associació per a la Recuperació de la Memòria Històrica, afirma que "segons Amnistia Internacional, l'Estat espanyol té una de les pitjors formacions en drets humans del nucli central de la Unió Europea".

El llibre està dividit en tres capítols. "En el primer, hi ha una breu introducció sobre què va ser el període franquista i què va significar des del punt de vista polític per a la població dels Països Catalans i de la resta de l'Estat." Per fer avinent el nivell de repressió institucionalitzada del franquisme, el catedràtic de Columbia Edward Malefki constata que "en època de pau per cada executat a la Itàlia de Mussolini n'hi va haver mil vuit-cents a l'Estat espanyol, mentre que per cada empresonat a l'Alemanya nazi n'hi va haver trenta a les presons espanyoles". A més, "l'acció punitiva contra les llengües i les cultures no castellanes va ser una constant durant els gairebé quaranta anys de dictadura feixista". Aquests dos exemples mostren un sistema repressiu "que anava molt més enllà de les presons, ja que estenia la vigilància i el càstig al conjunt de la ciutadania". Com a conclusió, l'autor afirma que "el franquisme va ser una expressió del feixisme".

En el segon, s'hi "aporta una comparació en clau més politològica sobre les transicions polítiques de Portugal, Grècia i l'Estat espanyol a mitjans de la dècada dels setanta". Resumint-ho, l'autor fa l'afirmació següent: "Tres realitats, tres dictadures i tres maneres de conduir una transició: amb elits noves (Portugal), reciclades (Grècia) o antigues (Estat espanyol). (...) Mentre en els casos grec i portuguès els protagonistes de les dictadures van haver de passar per un procés públic de responsabilitats que va acabar amb judicis i/o exili, en el cas espanyol les elits franquistes van quedar lliures de qualsevol procés arran de la Llei d'amnistia de

1977 i la voluntat política dels governs posteriors."

I, finalment, en el tercer, el qual representa el cos del llibre, s'hi troba una anàlisi sobre qui van ser, què van fer i on van anar a parar els ministres de Franco amb l'arribada d'una mena de democràcia a l'espanyola (molt semblant, per cert, a la turca) que fos homologable per les potències capitalistes occidentals. Per emmarcar el tema, l'enginyer i escriptor Xavier Roig posava el dit a la nafra quan deia el següent: "L'enquistament de les elits franquistes en la democràcia ha estat de tal magnitud que ja no sabem qui ha promogut a qui (governants o elits). Massa són hereus d'empresaris col·laboracionistes, quan no d'invasors. D'altres, hereus dels funcionaris del franquisme." L'invent de les "portes giratòries", tan en voga actualment, ja té un origen franquista: així, "la meitat dels ministres franquistes que van ocupar el càrrec entre 1970 i 1975 van acabar participant activament en consells d'administració d'empreses dels sectors estratègics (energia, transport, alimentació, aigua, defensa...) ja amb Joan Carles de Borbó com a cap de l'Estat", amb les retribucions milionàries i la capacitat de decisió que aquest fet comporta. També es van anar reciclant en l'àmbit esportiu, en el dels negocis, com a empleats de l'administració pública (universitats, institucions i exèrcit) i com a diputats i fundadors de partits polítics conservadors.

Com a conclusió final, es pot afirmar que "el franquisme que no va marxar durant la Transició no ho ha fet durant les dècades posteriors". A la segona dècada del segle XXI encara hi ha avingudes, places i monuments dedicats al dictador feixista i al seu successor, encara hi ha milers de catalans republicans enterrats a les cunetes, encara no s'ha passat comptes amb l'assassinat del president Companys, encara hi ha partits polítics que es neguen a condemnar el franquisme, encara hi ha ministres del règim franquista, reclamats per la justícia internacional, protegits pel govern de l'Estat, etc., etc., etc. Vaja, que si d'això tenen la barra de dir-ne democràcia, anem bé per anar a Sants!!

la meitat dels ministres franquistes que van ocupar el càrrec entre 1970 i 1975 van acabar participant activament en consells d'administració d'empreses dels sectors estratègics (energia, transport, alimentació, aigua, defensa...) ja amb Joan Carles de Borbó com a cap de l'Estat

amb aquests no anem enlloc...

República Catalana!

Cap a la República dels Països Catalans!

11 de Setembre de 2016

**Poble
Lliure**

www.poblelliure.cat